

Waar stond deze Groninger achtkante stellingmolen?

Enige kenmerken: binnenroede met zelfwichting, buitenroede met zeilen, geasfalteerd bovenachtkant, wit stenen tussen- en onderstuk, geknikte baard onder de kap, lange stellingschoren tot vlakbij de grond.

Wie kent deze molens?

door C.E. van der Horst en Piet van Dijken.

In het vorige nummer van 'De Zelfzwichter' (3/86) plaatsten wij op pag. 14 en 15 een tweetal molenfoto's, waarvan wij graag zouden weten om welke molens het gaat.

Naar aanleiding van ons verzoek ontvingen wij een drietal reacties waaruit bleek dat de plaats en geschiedenis van het pompmolentje op pag. 14 tot nu toe nog niet kon worden thuisgebracht.

Wel is dat het geval met de achtkante stellingmolen op pag. 15, alle inzenders komen tot de conclusie, dat dit de molen te Leermens (gem. 't Zandt) moet zijn.

Dit schreef ons de heer G.L. Nienhuis uit Nieuwleusen (Ov.), als ook de heer Harry D. van Hoorn uit Leens. Een heel uitvoerig schrijven ontvingen wij van de heer Piet van Dijken uit Uithuizen. Hij schreef ons:

Deze molen is de koren- en vroeger tevens pelmolen de "Leermenstermolen" te 't Zandt, staande 0,9 km ten zuidoosten van de kerk van 't Zandt, aan de westzijde van de weg naar Leermens (de Terhornseweg). Het huisje links van de molen op de foto is de nog bestaande sarrieshut, welke men wil restaureren. De molen zelf is al gesloopt.

Geschiedenis van de molen:

Bij de sarrieshut stond oorspronkelijk een standerdmolen op dezelfde plek als de stellingmolen. Deze was al vóór 1628 gebouwd en mocht in dat jaar vanwege de Provinciale Molenresolutie op de belasting blijven staan. In 1853 werd deze molen, welke uitgerust was met twee koppels maalstenen en een vlucht had van 70 voet, gesloopt en vervangen door de achtkante molen.

Laatste eigenaar der standerdmolen was J.K. ter Veer, deze was tevens de eerste eigenaar van de stellingmolen. Na Ter Veer waren eigenaar: S. Nienhuis, sinds 1931: J. Kruizinga, na 1938: R. Bolhuis en de laatste sinds 1951: E.T. Moedt.

De bouwwijze was als volgt: geheel houten molen, staande op stiepen, boven- en onderchtkant hout bekleed met asfalt (dakleer), dus geen wit stenen onder- en tussenstuk. Bijzonderheid: de stellingschoren, welke tot vlakbij de grond doorliepen. Had verder een ijzeren as en volgens de foto: één houten zeilroede (buitenroede) en een ijzeren Wieringa-roede met zelfzwichting (binnenroede), vlucht ca. 20 meter.

Inrichting van de molen: één koppel maalstenen, voorheen tevens pellerij; als hulpkracht onderin: een kleine elektromotor met een maalstoel, 0,90 m. doorsnee.

Verdere bijzonderheden: in 1940 kwam er gedeeltelijk nieuw kleedhout op de kap, in 1941 gerestaureerd door U. Holman te Stroobos voor f 5.400,-. In de herfst van 1945 ging de zeilroede eruit, waardoor de molen in 1946 stilstond; zomer 1946 werd een houten roede uit Godlinze aangekocht met nieuwe latten en oude kleppen, ter vervanging van de oude zeilroede, welke eerst bleef liggen. In 1947 was er een herstelaktie voor een begroting van f 5.400,- van Bremer. Voorjaar 1949 werd een Dekkerroede uit Roodeschool aangekocht, verder moesten kap, stelling, kleedhout hersteld

worden en een lange schoor vernieuwd worden. In 1950 voerde de fa. Bremer te Adorp één en ander uit voor f 5.400,- als volgt:

Roede van Godlinze opgehekt enz.	f 1.500,-
Stelling + diversen	- 2.950,-
Roede Roodeschool + stroomlijn Dekker	- 250,-
verf- en teerwerk	- 700,-

tezamen f 5.400,-

In 1951 kwam de molen weer stil te staan wegens een verrotte windpeluw. In 1955 was de molen grenzeloos verwaarloosd, waarna op 8 maart 1956 een sloopvergunning werd afgegeven en de molen in de herfst werd onttakeld. In het voorjaar van 1957 werd de gehele molen afgebroken, waarbij de stalen bandvang naar binnenkruier "De Havik" te Groot-Schermer (N-H) ging.

Tot zover mijn gegevens. Aanvullingen en/of verbeteringen gaarne sturen aan P. van Dijken, Schoolstraat 41, 9981 AL Uithuizen.
